

آیین نامه و ضوابط استفاده از ضرایب عمده فروشی و خرده فروشی کالا

- ۱- منظور از ضرایب پخش، عمده فروشی و خرده فروشی، درصدهای مجازی است که عوامل تامین و توزیع کالا، اعم از اشخاص حقیقی و حقوقی که بر اساس ضوابط قانونی مجوز توزیع و عرضه کالا را دارند، می توانند بابت جمع سود و هزینه های جاری و مالی به قیمت خرید طبق فاکتور اضافه کرده و نسبت به فروش در مقطع عمده و خرده اقدام کنند.
- ۲- ضرایب عمده فروشی و خرده فروشی برای انواع کالاها با تصویب کمیسیون هیات عالی نظارت تعیین و اعلام می گردد. ضرایب مصوب به عنوان حداکثر رقمی است که به قیمت خرید طبق فاکتور قابل افزایش است. توضیحات و اختیارات ادارات کل بازرگانی و کمیسیونهای نظارت در موارد ضرایب به همراه جداول مصوب اعلام و تشریح می شود.
- ۳- کلیه کالاها و خدماتی که در مراجع قانونی مشمول قیمت گذاری است و رسماً اعلام قیمت می شود، از نظر ضرایب عمده فروشی یا خرده فروشی عیناً مطابق نامه اعلام قیمت می باشد.
- ۴- بر اساس ضوابط و دستورالعمل های صادره، قیمت کالاها در مبادی تولید، تهیه و توزیع در سه مقطع زیر اعلام می شود:
  - الف: قیمت فروش درب کارخانه یا فروش درب انبار وارد کننده
  - ب: قیمت عمده فروشی یا قیمت فروش توزیع کننده به مغازه دار
  - ج: قیمت خرده فروشی یا قیمت فروش مغازه دار به مصرف کننده نهایی به نحوی که عرفاً خرده تلقی شود.
- ۵- کارخانه یا وارد کننده به هیچ وجه مجاز به استفاده از ضرایب عمده فروشی و خرده فروشی نیست و صرفاً باید بر اساس قیمت درب کارخانه یا فروش وارد کننده اقدام کند، مگر در مواردی که بر اساس قوانین و ضوابط موجود از مراجع ذی ربط مجوز یا جواز توزیع یا عرضه مستقیم به مصرف کننده نهایی (خرده فروشی) را داشته باشد. در این صورت به نسبت توزیع یا عرضه مستقیم حق برخورداری از ضرایب مصوب را خواهد داشت.
- ۶- عمده فروشی
  - ۶-۱- فروش از نظر برخورداری از ضریب یا قیمت مصوب عمده فروشی دارای شرایط زیر است:
    - ۶-۱-۱- بر اساس قانون نظام صنفی، فرد صنفی شناخته شده و پروانه عمده فروشی یا بنکداری داشته باشد.
    - ۶-۱-۲- کالا را از مبادی اولیه تولید و تامین تهیه و به واحد های خرده فروشی عرضه می کند.
    - ۶-۱-۳- فروش واحد های عمده فروشی به غیر مصرف کننده نهایی است. فروش کالا برای مصرف ارگانها، نهادها، سازمانها، عمده فروشی تلقی می شود.
    - ۶-۱-۴- شرکتهای پخش سراسری که به امر توزیع کالا از مبادی اولیه تولید و تامین تا درب مغازه های سراسر کشور و یا استانی و منطقه ای اشتغال دارند، در صورت داشتن مجوز و تأیید از سوی وزارت بازرگانی عمده فروشی تلقی می شود و بابت جمع سود و هزینه حمل عمده فروشی که به عنوان ضریب پخش سراسری تلقی می شود، تابع درصدهای مصوب مربوط به پخش سراسری، منطقه ای و استانی می باشند.
    - ۶-۱-۵- اتحادیه های مرکزی اعم از کارگری، کارمندی، روستایی، عشایری، مصرف محلی و نظامی که وظیفه تامین و تدارک فروشگاه های تابعه را بر عهده دارند، عمده فروشی تلقی می شوند. لذا، چنانچه نسبت به تحویل کالا درب شرکتهای تابعه در سراسر کشور یا منطقه ای و استانی عمل کنند، تابع ضرایب مربوط به پخش و در غیر این صورت تابع ضرایب عمده فروشی می باشند. چنانچه تامین و تدارک کالا برای شرکتهای یا اتحادیه های استانی تحت پوشش باشد، ضریب عمده فروشی با توافق بین اتحادیه با تعاونی مرکزی یا اتحادیه با شرکت استانی تقسیم می شود.

- ۶-۶- سازمانهای مرکزی مربوط به فروشگاههای زنجیره ای یا تعاونی ها که تامین و تدارک کالا برای فروشگاههای تحت پوشش را به عهده دارند در فروش کالا به واحدهای خود تابع ضوابط عمده فروشی هستند.
- ۶-۷- نمایندگی شرکتها و کارخانجات تولیدی که در مناطق مختلف کشور فعالیت می کنند، در فروش کالا مشمول ضریب عمده فروشی هستند، مگر اینکه طبق مجوز و تأیید مراجع ذی ربط عرضه کالا به مصرف کننده نهایی به صورت خرده فروشی را هم انجام دهند که در این صورت می توانند از ضریب خرده فروشی نیز استفاده کنند.
- ۶-۸- شرکت ها و نمایندگی هایی که امر تامین و تدارک کالا بعنوان خدمات پس از فروش، گارانتی و امثالهم را برعهده دارند و نسبت به عرضه کالا به نمایندگی های مجاز یا فروشگاههای ذی ربط اقدام می کنند، تابع ضریب عمده فروشی هستند، مگر اینکه با تأیید مراجع ذی ربط حمل و تحویل تا درب نمایندگی ها و فروشگاهها را به عهده داشته باشند که مشمول ضرایب پخش خواهند بود.
- ۶-۹- اتحادیه یا شرکتهای تعاونی صنفی - صنعتی، دام و طیور، کشاورزی که تامین و تدارک واحدهای تولیدی تحت پوشش را به عهده دارند، تابع ضرایب عمده فروشی هستند و چنانچه تامین کالا و نهاده ها برای شرکت های تحت پوشش باشد، ضریب عمده فروشی با توافق فی مابین اتحادیه های شرکت تعاونی مرکزی با شرکتهای تعاونی تحت پوشش قابل تقسیم است. به نحوی که در مجموع برابر ضریب مصوب عمده فروشی باشد.
- ۶-۱۰- هر ارگان، نهاد و سازمانی که طبق مصوبات و ضوابط وظیفه تامین و تدارک کالا و خدمات برای تشکیلات تحت پوشش را بر عهده دارد، مشمول ضریب عمده فروشی است.
- ۷- ضریب عمده فروشی یا پخش سراسری، منطقه ای و استانی، حداکثر ضریبی است که در فاصله قیمت های درب کارخانه یا فروش وارد کننده تا قیمت فروش به مغازه دار یا سایر مواردی که فوقاً توضیح داده شد می باشد. بنابراین وجود هر عامل یا واسطه دیگری در این فاصله که موجب افزایش ضریب شود، مجاز نمی باشد و اعمال ضرایب مجدد تخلف می باشد.
- ۸- خرده فروشی
- استفاده از ضرایب مربوط به خرده فروشی کالا و خدمات با مبانی و شرایط زیر است:
- ۸-۱- واحد عرضه کننده کالا بعنوان خرده فروشی دارای جواز کسب طبق قانون نظام صنفی باشد.
- ۸-۲- کالا را از مبادی اولیه و یا از واحدهای عمده فروشی تهیه و جهت فروش به مصرف کننده نهایی عرضه نماید. عرضه به مصرف کننده نهایی به گونه ای است که از نظر مقدار و مبلغ عرفاً خرده فروشی تلقی می شود. بنابراین عرضه به مصرف کنندگان نهایی نظیر ارگانها، نهاد ها و سازمانهایی که بصورت کلی برای مصرف تشکیلات خود خرید می کنند از مصادیق خرده فروشی تلقی نمی شود و عمده فروشی است.
- ۸-۳- در صورتیکه کالا توسط واحدهای خرده فروشی از مبادی تولید و تامین خریداری شود، استفاده از ضرایب خرده فروشی نسبت به قیمت فروش کارخانه یا قیمت فروش وارد کننده می باشد.
- ۸-۴- فروش کالا توسط واحد خرده فروشی به خریدارانی که به هر صورت قصد توزیع یا فروش مجدد دارند از نظر استفاده از ضرایب خرده فروشی تلقی نمی شود و در این موارد حداکثر ضریب عمده فروشی قابل محاسبه است.
- ۸-۵- چنانچه واحد خرده فروشی از طریق شرکت های پخش سراسری، استانی و یا منطقه ای نسبت به تحویل کالا اقدام کنند، اعمال ضریب خرده فروشی نسبت به قیمت خرید از شرکتهای پخش می باشد.
- ۸-۶- فروشگاههای زنجیره ای و تعاونی های مصرفی شهری و روستایی در فروشگاههای عرضه کالا به مصرف کنندگان نهایی به صورت خرده، مشمول استفاده از ضرایب خرده فروشی قرار دارند.

۷-۸- عاملین یا نمایندگان مستقیم واحدهای تولیدی که بصورت عام مشمول ضوابط عمده فروشی می باشند. چنانچه طبق ضوابط و بارعایت مقررات مجوز عرضه کالا به مصرف کننده نهایی یا تک فروشی را داشته باشد، می توانند از ضریب خرده فروشی استفاده کنند.

توضیحات:

عمده فروش و خرده فروش در این مصوبه به استناد آیین نامه و ضوابط استفاده از ضرائب سود و هزینه های عمده فروشی و خرده فروشی کالا که توسط سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولید کنندگان (تصویر پیوست) تهیه گردیده است تعریف می گردد:

۱- ضرایب مصوب مجموعه ضرایب عمده فروشی و خرده فروشی کالا نسبت به قیمت کارخانه یا مبادی تامین اولیه است، لذا وجود واسطه های دیگری که به هر صورت موجب افزایش عوامل واسطه یا افزایش ضرایب باشد مورد تایید نیست.

۲- در صورتیکه تامین کالای سهمیه استان از طریق پیش خرید و مستلزم خواب سرمایه باشد، ادارات کل بازرگانی استانها می توانند با تصویب کمیسیون نظارت از زمان واریز وجه تا دریافت کالا ماهیانه به میزان یک درصد (حداکثر به مدت ۲ ماه) به ضرایب عمده فروشی اضافه کنند.

۳- اعمال ضریب عمده فروشی نسبت به قیمت خرید از کارخانه یا مبادی تامین و اعمال ضریب خرده فروشی نسبت به قیمت عمده فروشی می باشد که هزینه حمل بین شهری بدون تاثیر در ضرایب عیناً به قیمتهای خرده فروشی و عمده فروشی اضافه می شود.

۴- ادارات کل بازرگانی استانها، در صورت ضرورت با تصویب کمیسیون نظارت مرکز استان مجاز خواهند بود درصد سود و هزینه های عمده فروشی را به میزان ۱٪ و درصدهای سود و هزینه های خرده فروشی را به میزان ۲٪ افزایش و یا کاهش دهند.

۵- ادارات کل بازرگانی استانها، در صورت ضرورت با تصویب کمیسیون نظارت مرکز استان می توانند یک تادو درصد از ضرایب خرده فروشی کسر و به ضرایب عمده فروشی اضافه کنند و بالعکس مشروط بر اینکه جمع ضرایب مصوب ثابت باشد.

۶- اتحادیه های سراسری، مرکزی، استانی و تعاونی های عضو و نیز سازمان تعاون مصرف شهر و روستا و شعب آنها می توانند با توافق یگدیگر با نظر وزارت تعاون حسب ضرورت دو تا سه درصد از ضرایب خرده فروشی کسر و به ضرایب عمده فروشی اضافه کنند و بالعکس، مشروط بر اینکه جمع ضرایب مصوب ثابت باشد.

۷- مواردی که احیاناً در جداول مصوب ذکر نشده است، حداکثر ضرایب سود و هزینه های عمده فروشی و خرده فروشی به ترتیب ۳ و ۱۰ درصد با تصویب کمیسیون نظارت مرکز استانها می باشد.

۸- برای کالایی که توسط سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولید کنندگان قیمت گذاری می شود، ضرایب سود و هزینه عمده فروشی و خرده فروشی عیناً بر اساس مصوبه اعلام قیمت عمل می شود.

۹- واحدهای تولیدی فقط باید محصولات خود را به قیمت درب کارخانه به فروش برسانند و مجاز به فروش محصولات به قیمت های عمده فروشی و خرده فروشی نیستند.

۱۰- ضرایب سود عمده فروشی و خرده فروشی برای کالاهای تولیدی یا وارداتی یکسان است و تفاوتی ندارد.

۱۱- ادارات کل بازرگانی استانهای خوزستان، بوشهر، هرمزگان و سیستان و بلوچستان می توانند ضرایب عمده فروشی را تا ۲٪ و خرده فروشی را تا ۳٪ برای محصولات و تولیداتی که نیاز به نگهداری مستمر در سرد خانه و یخچال داشته باشد، اضافه کنند.

۱۲- درصد سود خرده فروشی کالاهای پزشکی وارداتی که به صورت تک نسخه توزیع می گردد و بهای وارد کننده جهت هر واحد کالا بالاتر از ۵۰۰,۰۰۰ ریال باشد، نسبت به مازاد ۵۰۰,۰۰۰ ریال ۵٪ محاسبه می شود.

۱۳- درصد هزینه و سود عمده فروشی و خرده فروشی نسبت به محصول آماده عرضه به مصرف کنندگان می باشد و هزینه فرآوری محصول جداگانه در قیمت محاسبه می شود. منظور از هزینه فرآوری، نظیر بوجاری و عمل آوری آجیل، بوجاری و بسته بندی حبوبات و مواردی از این قبیل است.

۱۴- اتحادیه های سراسری، مرکزی، استانی و تعاونی هایی که در فصول تولید و تامین نسبت به خرید برنج و حبوبات و غلات اقدام میکنند و در طول سال بصورت تدریجی در اختیار اعضا قرار می دهند، صرفاً در موارد فوق تایک درصد به عنوان تامین افت وزنی به ضرایب عمده فروشی ردیف های ۱ و ۱۱ جدول اضافه می شود.

۱۵- هرگونه تغییر در ضرایب سود و هزینه های عمده فروشی و خرده فروشی در شهرهای کشور در بندهای ۴ و ۵ و ۷ منوط به تصویب کمیسیون نظارت مرکز استان می باشد.

۱۶- ضوابط پخش

۱-۱۶- خدمات پخش سراسری از درب کارخانه ها و منابع تامین اولیه بصورت حمل و تحویل تادرب مغازه در سراسر کشور در مورد شرکتهایی که خدمات پخش آنها در کشور به تایید اداره کل نظارت بر شبکه های توزیع وزارت بازرگانی رسیده باشد بطور متوسط ۱۰٪ بابت سود و مجموعه هزینه ها تا تحویل درب مغازه است.

تبصره: هزینه و سود پخش سراسری برای شیر خشک ۵٪، لوازم پزشکی و دندانپزشکی ۱۰٪، واکسن و داروهای دامی و طیور ۱۱٪ است.

۲-۱۶- شرکتهایی که با تایید اداره کل نظارت بر شبکه های توزیع وزارت بازرگانی دارای پخش منطقه ای در چند استان کشور است، ضریب مذکور بطور متوسط ۷٪ و درمورد شرکتهای پخش و توزیع که در سطح یک استان بصورت تحویل درب مغازه در کلیه شهرهای استان اقدام می کنند با تایید ادارات کل بازرگانی استان، بطور متوسط ۵٪ است.

۱۷- این مصوبه جایگزین کلیه مصوبه های قبلی است و کلیه مصوبات و دستورالعمل های مغایر با این مصوبه لغو می گردد.